



EURÓPSKA  
KOMISIA

V Bruseli 13. 8. 2014  
COM(2014) 501 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE**

**Výročná správa z roku 2014 o politike v oblasti rozvoja a vonkajšej pomoci a o jej  
vykonávaní v roku 2013**

{SWD(2014) 258 final}

**Globálna zodpovednosť**  
**Globálna solidarita**  
**Globálne hodnoty**

## **Pomoc krajinám a ľuďom, ktorí to najviac potrebujú**

Rozvojová politika Európskej únie (EÚ) ešte nikdy nemala väčší význam alebo účinnosť. Úspešne šíri európske hodnoty v našom rýchlo sa meniacom svete a prispieva k zväčšovaniu vplyvu EÚ a rešpektu k nej. A predovšetkým rozhodujúcou mierou prispieva k splneniu nášho prvoradého cieľa, ktorým je odstránenie extrémnej chudoby raz a navždy.

V roku 2013 EÚ pokračovala v politickej a finančnej podpore rozvoja na celom svete. Na vonkajšiu rozvojovú pomoc viazala vysoký objem prostriedkov – 14,86 mld. EUR. V súlade s programom zmien<sup>1</sup> – programom Komisie pre rozvojovú politiku so značným dosahom zameraným na pomoc krajinám a ľuďom, ktorí to najviac potrebujú – sú hlavnými príjemcami tejto pomoci krajiny s nízkymi príjmami a najmenej rozvinuté krajiny.

Spolu sú teda EÚ a jej 28 členských štátov aj naďalej najväčším svetovým poskytovateľom pomoci. Uznávame, že by sme mohli urobiť viac – najmä ak chceme splniť náš spoločný cieľ, ktorým je dávať do roku 2015 na rozvoj 0,7 % hrubého národného dôchodku (HND) EÚ. Takisto uznávame, že rozvojová spolupráca je viac než len peniaze. Sme hrdí na pomoc, ktorú s podporou viac ako 80 % európskych občanov<sup>2</sup> poskytujeme rozvojovým krajinám a ktorá je nezvyčajne silno zameraná na chudobu. Táto činnosť ale zahŕňa aj záväzok vložiť oprate riadenia do rúk partnerských krajín a urobiť poskytovanie pomoci čo najefektívnejším.

## **Stanovenie finančného základu pre rozvoj**

V decembri 2013 schválil Európsky parlament finančné nástroje pre vonkajšiu činnosť EÚ<sup>3</sup> na roky 2014 – 2020. Ústredným prvkom tohto balíka, pokiaľ ide o oblasť rozvoja, je cieľ odstrániť celosvetovú chudobu a zároveň zabezpečiť, aby naše partnerské krajiny riadili vlastný rozvoj.

Viacročný finančný rámec (VFR) premieta politické priority Únie na obdobie rokov 2014 – 2020 do finančných pojmov a stanovuje sa v ňom, ako sa vynaložia dohodnuté sumy v oblasti vonkajšej činnosti vrátane rozvoja. EÚ zameria svoju činnosť so svojimi externými partnermi na štyri špecifické politické priority: rozšírenie, susedská politika, spolupráca so strategickými partnermi a rozvojová spolupráca.

Celková suma prostriedkov schválených pre nástroje financovania vonkajšej činnosti predstavuje niečo vyše 51,4 mld. EUR na obdobie 2014 – 2020. Z 11. Európskeho rozvojového fondu, ktorý nie je súčasťou rozpočtu EÚ, sa dá k dispozícii ďalších 30,5 mld. EUR na spoluprácu s africkými, karibskými a tichomorskými krajinami (AKT), ako aj so zámorskými krajinami a územiami (ZKÚ).

<sup>1</sup> KOM(2011) 637 v konečnom znení, 13.10.2011.

<sup>2</sup> Osobitný Eurobarometer 405 „Rozvojová pomoc EÚ a miléniové rozvojové ciele“

[http://ec.europa.eu/public\\_opinion/archives/ebs/ebs\\_405\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_405_en.pdf).

<sup>3</sup> [http://europa.eu/rapid/press-release\\_MEMO-13-1134\\_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-1134_en.htm).

Európsky parlament bude zapojený do stanovenia priorít vonkajšej spolupráce EÚ pred programovaním nástrojov financovania vonkajšej činnosti. Kľúčovým prvkom bude aj zlepšenie koordinácie medzi EÚ a členskými štátmi na účely maximalizácie vplyvu a zviditeľnenia, a to najmä prostredníctvom spoločného programovania pomoci.

EÚ takisto vo vyššej miere využíva inovatívne zdroje financovania rozvoja vrátane nástrojov kombinovaného financovania a prostriedkov zo súkromného sektora.

## **Vykonávanie programu zmien**

Potreba zaistiť čo najlepšie využitie vonkajšej rozvojovej pomoci priviedla Európsku komisiu k realizácii zmien v rozvojovej politike; rok 2013 nás viac priblížil k dosiahnutiu nášho hlavného cieľa, ktorým je odstrániť vo svete počas jednej generácie extrémnu chudobu.

### **Investovanie do našej budúcnosti**

Krajiny vo svete, a najmä rozvojové krajiny, sa rýchlo menia. Celosvetový HDP vzrástol od roku 2000 o jednu tretinu, najviac však v rozvojových krajinách, na ktoré pripadalo 70 % svetového rastu za posledných desať rokov. HDP subsaharskej Afriky sa od roku 2000 zvýšil o 84 %. Afrika je v súčasnosti kontinentom s najrýchlejším rastom a najmladším obyvateľstvom.

V dôsledku toho existuje výrazný posun v oblasti globálneho vplyvu a trhov od rozvinutých krajín smerom k rozvíjajúcim sa a najmenej rozvinutým krajinám. Pred päťdesiatimi rokmi predstavovali ekonomiky rozvíjajúcich sa a rozvojových ekonomík len 25 % celosvetového HDP. Dnes je to 50 % a je pravdepodobné, že v nasledujúcom desaťročí sa prekročí úroveň 66 %. Táto dobrá správa ukazuje, že rozvojová spolupráca je viac než len solidarita: ide pri nej aj o investície do lepšej budúcnosti pre všetkých.

V roku 2013 sa EÚ usilovala implementovať politické odporúčania uvedené v programe zmien a riešiť výzvy v oblasti rozvoja, ktorým čelíme, s dôrazom na najchudobnejšie krajiny sveta a najchudobnejších občanov a na oblasti, v ktorých môže byť EÚ prínosná.

Dobrá správa vecí verejných vrátane dodržiavania ľudských práv, demokracie a právneho štátu a podpora udržateľného a inkluzívneho rastu pomocou faktorov ako trvalo udržateľné poľnohospodárstvo a energia z udržateľných zdrojov sú dva súbory prepojených politických priorít a vzájomne sa posilňujúce piliere, na ktorých je založený program zmien.

Počas roku sa uskutočnilo dôkladné sledovanie programovania v jednotlivých krajinách, aby sa zabezpečilo, že opatrenia EÚ budú zamerané na maximálne tri hlavné oblasti, v ktorých sa zohľadňujú tieto politické priority. Program zmien nás zaväzuje k tomu, aby sa na podporu sociálnej inklúzie a ľudského rozvoja poskytovalo aspoň 20 % vonkajšej rozvojovej pomoci EÚ a aby sa riadne sledovalo financovanie v oblasti zmeny klímy. Pokročilo sa v realizácii plánov spoločného programovania s členskými štátmi EÚ a ostatnými darcami, a to v prípade viac ako 40 krajín vo svete, pričom tieto plány zahŕňajú aj niekoľko nestabilných štátov.

## Inkluzívny a udržateľný rast

Podvýživa je príčinou aspoň jednej tretiny všetkých úmrtí detí v rozvojových krajinách a hlavnou príčinou úmrtí 20 % matiek. V roku 2013 EÚ posilnila svoje úsilie v boji proti hladu vo svete, nedostatočnej potravinovej bezpečnosti a podvýžive prostredníctvom nového politického návrhu uvedeného v oznámení Komisie s názvom „Zlepšenie výživy matiek a detí v rámci vonkajšej pomoci: politický rámec EÚ“. Oznámenie bolo predložené v marci na stretnutí v Bruseli venovanom Hnutiu na podporu výživy [Scaling Up Nutrition (SUN) Movement]. Komisia sa usiluje zlepšiť výživu matiek a detí v záujme zníženia úmrtnosti a ochorení, ako aj odstránenia porúch rastu a vývoja spôsobených podvýživou. Ústredným prvkom našej politiky je záväzok vo výške 3,5 mld. EUR ako pomoc určená na dosiahnutie zníženia počtu detí so zakrpateným rastom o sedem miliónov do roku 2025.

### Kambodža zvyšuje vývoz ryže

EÚ podporila rozvoj MSP v **Kambodži** sumou 8,6 mil. EUR vo forme príspevku do zvereňovacieho fondu s účasťou mnohých darcov spravovaného Medzinárodnou finančnou korporáciou. Program, v rámci ktorého je EÚ hlavným prispievateľom, pomáha zlepšiť konkurencieschopnosť MSP v sektore ryže. To zahŕňa zlepšenie kapacity mletia ryže v krajine, ako aj podporu odbytu kambodžskej ryže, ktorá získala ocenenie ako najlepšia ryža na svete za roky 2012 a 2013. V dôsledku toho sa hodnota a objem vývozu v roku 2013 viac ako zdvojnásobili.

Na celom svete približne 1,4 miliardy ľudí nemá prístup k elektrickej energii a takmer tri miliardy ľudí musia používať tuhé palivá, ako sú tradičná biomasa a uhlie, na varenie a kúrenie. Ako záväzok voči iniciatíve OSN s názvom Udržateľná energia pre všetkých (SE4ALL) si EÚ stanovila za cieľ umožniť prístup k energii z udržateľných zdrojov pre 500 miliónov ľudí do roku 2030 a pridelať prostriedky na koordináciu, šírenie a sledovanie tohto celosvetového úsilia počas trojročného obdobia.

V roku 2013 EÚ podporovala projekty týkajúce sa výroby energie v rozvojových krajinách prostredníctvom svojich mechanizmov na kombinovanie rozvojových grantov s inými kapitálovými nástrojmi. V subsaharskej Afrike sa v rámci Zvereňovacieho fondu EÚ-Afrika pre infraštruktúru 400 mil. EUR vyčlenilo a tieto prostriedky mobilizovali ďalšie značné investície vo výške minimálne 4 mld. EUR. Iniciatívy, ako je napríklad nástroj technickej pomoci EÚ v hodnote 80 mil. EUR, sú k dispozícii na pomoc partnerským krajinám pri spresňovaní a rozvíjaní ich politík, aby mohli prilákať potrebné súkromné investície do rozvoja odvetvia energie z udržateľných zdrojov.

Medzi rokmi 2007 a 2012 sa miera zamestnanosti obyvateľstva v produktívnom veku vo svete zvýšila z 60,3 na 61,3 %. Od roku 2004 do roku 2012 podporila pomoc EÚ 8,8 mil. ľudí a 7,7 mil. ľuďom pomohla získať technické vzdelanie a absolvovať odbornú prípravu, a to v záujme podpory inkluzívneho rastu, ktorý najchudobnejším ľuďom umožňuje zúčastňovať sa na činnostiach predstavujúcich zdroj príjmu.

Počas roku 2013 sa pozornosť médií často sústreďovala na migráciu. Oznámenie Komisie s názvom „Maximalizácia vplyvu migrácie na rozvoj“<sup>4</sup> poskytlo základ pre prijatie spoločnej pozície EÚ a jej členských štátov, ktorá bola prezentovaná v rámci Dialógu na vysokej úrovni o medzinárodnej migrácii a rozvoji, ktorý zorganizovalo Valné zhromaždenie Organizácie spojených národov v dňoch 3. – 4. októbra. V pozícii EÚ sa zdôrazňuje, že migrácia by mala

<sup>4</sup> COM(2013) 0292

byť uznaná za hnaciu silu inkluzívnej ekonomiky, sociálneho a environmentálneho rozvoja a že v rámci stratégií rozvoja sú migrácia a mobilita uznávané za faktory umožňujúce rozvoj.

## Dobrá správa vecí verejných

V roku 2013 dosiahla EÚ ďalší pokrok pri vykonávaní akčného plánu EÚ pre ľudské práva a demokraciu<sup>5</sup>. Pokračovala v aktívnej podpore organizácií občianskej spoločnosti a viedla špecifické dialógy o ľudských právach s viac ako 20 krajinami. EÚ vyslala volebné pozorovateľské misie na podporu demokracie a demokratizácie, a to napríklad aj do **Kene, Pakistanu, Hondurasu a Mali**.

V rámci jej spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP) začala EÚ dve nové misie – výcvikovú misiu EÚ v **Mali** a pomocnú misiu EÚ pre riadenie hraníc v **Líbyi**. EÚ nasadila v roku 2013 celkovo viac ako 7 000 civilných a vojenských pracovníkov v rámci 12 civilných misií a 4 vojenských operácií.

V decembri 2013 Európska komisia a vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku prijali spoločné oznámenie s názvom „Komplexný prístup EÚ k vonkajším konfliktom a krízam“<sup>6</sup> s cieľom ďalej zvýšiť svoje úsilie o jednotnejšie, komplexnejšie a účinnejšie globálne opatrenia.

## Mier a stabilita

Udržateľný rozvoj a odstránenie chudoby si vyžadujú mier a bezpečnosť, pričom to platí aj naopak. EÚ je na čele úsilia o presadzovanie mieru a stability uznávajúc, že účinné využívanie rozvojovej pomoci môže byť základným prvkom pre dosiahnutie trvalej zmeny.

Napríklad **Mali** figurovalo v roku 2013 na poprednom mieste v rámci agendy EÚ. Vo februári sa pokračovalo v poskytovaní rozvojovej pomoci pre túto africkú krajinu v nadväznosti na prijatie plánu prechodu k obnoveniu demokracie a stability zo strany malijských orgánov. Mobilizovala sa suma približne 250 mil. EUR s cieľom reagovať na okamžité potreby malijskeho obyvateľstva so zameraním na potravinovú bezpečnosť, vodu a hygienu a predložili sa nové návrhy s cieľom prispieť k opätovnému naštartovaniu hospodárstva.

V máji 2013 zorganizovali EÚ, Francúzsko a Mali v Bruseli významnú medzinárodnú konferenciu darcov s názvom Spoločne za nové Mali. Na tejto konferencii sa podarilo získať prísľub sumy 3,25 mld. EUR na podporu priorít rozvoja Mali – išlo o rozhodnú mobilizáciu podpory a solidarity na najvyšších úrovniach medzinárodného spoločenstva.

Na medzinárodnej konferencii o **Somálsku**, ktorá sa konala 16. septembra v Bruseli, EÚ prisľúbila ďalších 650 miliónov EUR na podporu pozitívneho vývoj situácie v krajine a zabezpečenie toho, že zostane na ceste k stabilite a mieru. Nové prostriedky sa použijú na zabezpečenie poskytovania základných služieb, akými sú napríklad zdravotná starostlivosť, zaistenie čistej vody a vzdelávanie.

Konferencia o novej dohode pre Somálsko predstavovala medzník vo vzťahoch EÚ a Somálska, spojila medzinárodné spoločenstvo a Somálsko s cieľom schváliť dohodu pre

<sup>5</sup> [https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms\\_data/docs/pressdata/EN/foraff/131181.pdf](https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/131181.pdf)

<sup>6</sup> JOIN(2013) 30 final, 11.12.2013

Somálsko, zaviazat' sa k podpore umožňujúcej jej vykonanie a najmä zaviazat' všetky strany k realizácii tohto nového politického procesu. EÚ ako najväčší darca pre Somálsko poskytla medzi rokmi 2008 a 2013 približne 521 mil. EUR. Medzi významné dosiahnuté výsledky patrí umožnenie 40 000 detí navštevovať školu, zabezpečenie bezpečnej vody pre pol milióna ľudí a pomoci pre 70 000 ľudí pri chove hospodárskych zvierat.

EÚ potvrdila svoj dlhodobý záväzok podporovať **Afganistan** počas prechodu k demokracii a počas desaťročia transformácie. Mandát policajnej misie Európskej únie v Afganistane na podporu civilnej polície a právneho štátu bol predĺžený do 31. decembra 2014. V roku 2013 vyčlenila EÚ 196,5 mil. EUR na podporu miestneho rozvoja a správy vecí verejných, dôveryhodných a transparentných volieb, regionálnej spolupráce Afganistanu s jeho susedmi, rozvoj poľnohospodárstva a na podporu polície.

Od vypuknutia nového násillia v **Stredoafrickej republike (SAR)** na konci roka 2012 EÚ zintenzívnila svoje kontakty s partnermi. Európska komisia prijala v polovici augusta v rámci nástroja stability stabilizačný program v hodnote 10 mil. EUR ako reakciu na krízu po štátnom prevrate. Násillie medzi komunitami urýchlilo rozmach humanitárnej krízy v krajine a Komisia vyčlenila 39 mil. EUR na pomoc. EÚ takisto viazala sumu 50 mil. EUR na **medzinárodnú misiu na podporu Stredoafrickej republiky pod africkým vedením (MISCA alebo AFISM-CAR)**. Počíta s ďalšou podporou pre MISCA.

Zmluva o podpore konsolidácie štátu týkajúca sa **Pobrežia Slonoviny** s objemom 115 mil. EUR je kľúčovým prvkom všeobecnej stratégie EÚ, ktorá v roku 2013 bola zameraná na stabilizáciu krajiny, obnovu štátnej moci a podporu inkluzívneho rastu.

## **Solidarita a podpora**

EÚ bola takisto najprominentnejším a najviditeľnejším darcom podporujúcim prechod **Mjanmarska** k demokracii a počas roku 2013 EÚ pokračovala v podpore zmien. Predseda Van Rompuy, predseda Barroso a prezident Mjanmarska U Thein Sein vydali 5. marca počas návštevy mjanmarského prezidenta v Bruseli spoločné stanovisko. Vyhlásenie bolo dôležitým medzníkom vzťahov EÚ a Mjanmarska, keďže ponúklo víziu vybudovať trvalé partnerstvo a pracovať na plánoch demokratizácie, národného zmierenia a hospodárskej liberalizácie.

V komplexnom rámci EÚ pre Mjanmarsko sa stanovujú ciele a priority EÚ a členských štátov zamerané na budovanie trvalého partnerstva a podporu užšej spolupráce s touto krajinou. Ide o kolektívne úsilie, ktorého súčasťou sú činnosti na podporu mieru, demokracie, rozvoja a obchodu.

Počas prvého stretnutia osobitnej skupiny EÚ-Mjanmarsko v novembri 2013 komisár Piebalgs navrhol hlavné oblasti rozvojovej spolupráce s Mjanmarskom na roky 2014 – 2020, a to oblasť rozvoja vidieka, oblasť vzdelávania, správy vecí verejných a podpory budovania mieru.

### **Program SWITCH-SMART**

V novembri 2013 komisár Piebalgs začal s realizáciou programu SWITCH-SMART (MSP pre zodpovednosť, uvedomelosť a transparentnosť v oblasti životného prostredia) v Mjanmarsku. Projekt podporuje udržateľnú výrobu odevov „Made in Myanmar“ a bude mať za úlohu zvýšiť medzinárodnú konkurencieschopnosť MSP v tomto odvetví. Tento trojročný projekt je financovaný z grantu EÚ vo výške 2 mil. EUR a jeho cieľom je zníženie chudoby prostredníctvom rozvoja obchodu a súkromného sektora v Mjanmarsku.

V **Sýrii** ďalej pokračoval konflikt, ktorý má vplyv aj na stabilitu susedných krajín, najmä Libanonu a Jordánska. EÚ zohrala dôležitú úlohu pri udržiavaní politického dialógu so zúčastnenými stranami s cieľom dosiahnuť v Sýrii politické urovnanie konfliktu a aktívne sa zapojila do príprav na mierovú konferenciu o Sýrii (Ženeva II). V roku 2013 sa EÚ rozhodla upraviť svoj režim sankcií v prospech sýrskeho obyvateľstva a sýrskej opozície, pričom naďalej vyvíjala tlak na vládnu režim. Tento prístup zahŕňal aj dodatočný balík finančných prostriedkov na rok 2013 vo výške 400 mil. EUR na pokrytie najdôležitejších potrieb obyvateľstva zasiahnutého konfliktom v Sýrii a v celom regióne. V roku 2013 boli EÚ a jej členské štáty najväčšími darcami humanitárnej pomoci (više 2 mld. EUR) pre 9,3 mil. ľudí zasiahnutých konfliktom, pričom takmer polovica z nich boli deti. Európska pomoc sa dostáva až k 80 % obyvateľstva zasiahnutého konfliktom.

EÚ aktívne podporovala vykonávanie rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov o likvidácii chemických zbraní v Sýrii a poskytla materiálnu podporu misii OSN a Organizácie pre zákaz chemických zbraní (OPCW).

### **Sýrske deti v núdzi**

Prostredníctvom podpory EÚ najmenej 780 000 detí v Sýrii, Jordánsku a Libanone, mnohé z nich v utečeneckých táboroch alebo vnútorne vysídlené, dostali školské vzdelanie prispôbené sýrskym učebným osnovám, takže deti mohli pokračovať v školskej dochádzke. Približne 10 000 učiteľov bolo vyškolených v oblasti metód výuky alebo psychosociálnej podpory, čo im pomôže efektívnejšie vyučovať a pomáhať deťom zasiahnutým konfliktom.

### **Iniciatíva EÚ „Deti mieru“: Nobelova cena – prostriedok investície do budúcnosti**

Deti patria medzi najzraniteľnejšie obete konfliktu. Po získaní **Nobelovej ceny za mier v roku 2012** za svoje úsilie o zachovanie mieru na európskom kontinente venovala Európska únia prostriedky, ktoré získala v súvislosti s touto cenou, na pomoc dievčatám a chlapcom vo svete, ktorí nemajú možnosť vyrastať v mieri.

V Kolumbii deťom pomáha projekt, ktorý bráni náboru detí ozbrojenými skupinami. V Južnom Sudáne sa prostriedky využívajú na pomoc deťom, aby po rokoch konfliktu mohli začať nový život. V Pakistane iniciatíva podporuje vzdelávanie a ochranu detí, ktoré boli v dôsledku konfliktu vysídlené. V novembri 2013 EÚ potvrdila svoje rozhodnutie pokračovať v iniciatíve „Deti mieru“ tak, že vyčlenila ďalšie finančné prostriedky na nové projekty v roku 2014.

EÚ a jej členské štáty, ako najväčší darcovia humanitárnej pomoci vo svete, v roku 2013 odhodlane reagovali na prírodné katastrofy, ozbrojené konflikty a dlhodobé krízy. Pomoc na zmiernenie krízovej situácie, ktorú samotná Európska komisia poskytla len v roku 2013, dosahovala viac ako 1,3 mld. EUR a použila sa vo viac ako 90 krajinách.

EÚ takisto zintenzívnila úsilie zamerané na zvýšenie odolnosti v krajinách ohrozených krízou a v júni 2013 dokončila svoj Akčný plán na zvyšovanie odolnosti v krajinách ohrozených krízou na roky 2013 – 2020 v júna 2013<sup>7</sup>.

<sup>7</sup> SWD(2013) 227 final, 19.6.2013

Tropický tajfún Haiyan, ktorý 7. a 8. novembra 2013 zasiahol **Filipíny**, bol jedným z najsilnejších zaznamenaných tajfúnov v histórii. Vzhľadom na jeho výnimočnú silu a veľkosť sa odhaduje, že priamo zasiahol 14 až 16 miliónov ľudí a rozsah ním spôsobených škôd bol značný. Počet jeho obetí na životoch presiahol 10 000. Tajfún sa dostavil po zemetrasení s magnitúdom 7,2 stupňa, ktoré zasiahlo Filipíny v októbri, zničilo obydlia a pripravilo asi 350 000 ľudí o zdroj obživy.

EÚ pohotovo zareagovala sumou viac ako 43 mil. EUR pridelenou na núdzové humanitárne potreby a na podporu rýchlej obnovy a rekonštrukciu. EÚ pomohla zabezpečiť hladký prechod od okamžitého krízového riadenia k obnove života ľudí. Medzi oblasti intervencie patrí obnova dodávok vody a sanitárnych zariadení, opravy elektrickej siete, zabezpečenie základnej zdravotnej starostlivosti, podpora pri zabezpečovaní živobytia, zabezpečenie prístrešia a oprava infraštruktúry, aby sa stala odolnejšou voči budúcim tajfúnom a zemetraseniam.

EÚ sa v roku 2013 naďalej plne zapájala do úsilia o uľahčenie politickej a hospodárskej transformácie. Bola zapojená najmä do riešenia prehlbujúcej sa polarizácie v Egypte. Pomoc EÚ určená **Egyptu** bola prehodnotená po tom, ako po zosadení prezidenta Mohammada Mursího začala vlna násilia. Vonkajšia rozvojová pomoc EÚ sa v súčasnosti zameriava na sociálno-hospodársky sektor, konkrétne na podporu ľudí, ktorí to najviac potrebujú, a na podporu občianskej spoločnosti.

Európska susedská politika je aj naďalej základom pre vytvorenie priestoru prosperity so susedmi EÚ prostredníctvom intenzívnejšieho politického združovania, hospodárskej integrácie a užšej spolupráce. V roku 2013 EÚ pokračovala vo svojom úsilí podporovať a podnecovať prechod k demokracii v regióne a dala celkovo k dispozícii približne 1,3 mld. EUR vo forme nových záväzkov. EÚ je naďalej jednoznačne najdôležitejším partnerom pre takmer všetky krajiny vo svojom susedstve.

Významný pokrok sa v roku 2013 dosiahol v implementácii Východného partnerstva. Samit Východného partnerstva, ktorý sa konal v novembri vo Vilniuse, predstavoval kľúčový prvok vo vzťahu EÚ s našimi najbližšími východnými susedmi. Rokovania s **Moldavskom** a **Gruzínskom** o dohodách o pridružení vrátane prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu (DCFTA) boli z väčšej časti ukončené a dohody boli parafované.

Vzťahy s **Ukrajinou** boli v roku 2013 zamerané na pomoc krajine splniť podmienky umožňujúce podpísanie dohody o pridružení vrátane prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu (ďalej len „AA/DCFTA“). Ukrajinská vláda oznámila koncom novembra svoje rozhodnutie odložiť podpísanie AA/DCFTA. Počas roka sa však situácia zásadne zmenila. Platby v súvislosti s programami rozpočtovej podpory, ktoré boli pozastavené z dôvodu obáv týkajúcich sa spravovania verejných financií, boli napokon uvoľnené vzhľadom na pozitívne kroky, ktoré ukrajinské orgány prijali. EÚ je odhodlaná podporovať hospodársku a finančnú stabilizáciu Ukrajiny, a to najmä prostredníctvom podpory občianskej spoločnosti a rozvoja súkromného sektora.

V rámci nového nástroja európskeho susedstva umožní prístup založený na stimuloch, ktorý je jedným z kľúčových aspektov obnovennej susedskej politiky, EÚ zvýšiť podporu pre partnerské krajiny, ktoré skutočne zavádzajú pevnú a udržateľnú demokraciu vrátane dodržiavania ľudských práv a plnenia dohodnutých cieľov reforiem.



## **Miléniové rozvojové ciele a vývoj po ich splnení – dôstojný život pre všetkých a všade**

Rok 2013 sa ukázal byť kľúčovým z hľadiska formovania diskusií o rámci na obdobie po roku 2015. Európska únia a jej členské štáty aj naďalej zohrávali kľúčovú úlohu v diskusiách o rámci pre rozvoj, ktorý nahradí miléniové rozvojové ciele po roku 2015. Vo februári 2013 Komisia uverejnila priekopnícke oznámenie s názvom „Dôstojný život pre všetkých“<sup>8</sup>, v ktorom predstavuje víziu EÚ o rámci na obdobie po roku 2015, ktorá spočíva konkrétne v odstránení extrémnej chudoby do roku 2030 pri súčasnom zabezpečení udržateľného rozvoja pre planétu, pričom predložila plán na dosiahnutie tohto cieľa.

Táto vízia poskytla základ pre pozíciu EÚ o období po roku 2015 a premietla sa do diskusií v Európskom parlamente. V kontexte OSN bola táto vízia zohľadnená v správe skupiny OSN na vysokej úrovni, ktorej členom je komisár Piebalgs, a vo výslednom dokumente z osobitného podujatia Valného zhromaždenia OSN venovaného miléniovým rozvojovým cieľom, ktoré sa uskutočnilo v septembri v New Yorku. Tento dokument, ktorý schválili všetky hlavy štátov a vlád, ilustruje globálny konsenzus o potrebe jediného a jednotného postupu zameraného na odstránenie chudoby a trvalo udržateľný rozvoj.

Komisia 23. septembra uverejnila nové výsledky, v ktorých je uvedený príspevok EÚ ku globálnemu boju proti chudobe<sup>9</sup> v období rokov 2004 až 2012. Výsledky sú pôsobivé. Financovanie EÚ skutočne pomohlo zmierniť chudobu vo svete, podporilo plnenie miléniových rozvojových cieľov a zlepšilo životy miliónov ľudí. Napríklad vonkajšia rozvojová pomoc EÚ poskytla od roku 2004 prístup k lepším zdrojom pitnej vody viac ako 70 miliónom ľudí (čo je viac ako počet obyvateľov Francúzska), 14 miliónov detí bolo schopných navštevovať základnú školu a viac ako 46 miliónov ľudí získalo pomoc na zabezpečenie ich potravinovej bezpečnosti.

### **Iniciatíva EÚ v rámci miléniových rozvojových cieľov**

Na celom svete sa pri plnení miléniových rozvojových cieľov do roku 2010 dosiahol výrazný pokrok. Desať rokov po tom, ako boli schválené, je však stále mnoho krajín vzdialených splneniu niektorých z miléniových rozvojových cieľov. EÚ preto vytvorila nové iniciatívy v rámci miléniových rozvojových cieľov v roku 2010, čím sa sprístupnili prostriedky poskytované na základe potrieb a výkonnosti v celkovej výške 1 mld. EUR. Z tejto sumy boli prostriedky vo výške 700 mil. EUR zamerané na tie miléniové rozvojové ciele, ktorých plnenie najviac zaostávalo, ako sú napríklad hlad, zdravie matiek a detská úmrtnosť, zatiaľ čo 300 mil. EUR bolo pridelených na krajiny, s ktorými boli zaznamenané dobré skúsenosti pri čerpaní pomoci. Iniciatíva EÚ v rámci miléniových rozvojových cieľov doteraz podporila 70 projektov v 46 krajinách.

V rámci úsilia o dosiahnutie miléniových rozvojových cieľov a v rámci celosvetového boja proti chudobe bol dosiahnutý obrovský pokrok, pokiaľ ide o boj proti HIV, tuberkulóze a malárii. Odhaduje sa, že granty pre viac ako 140 krajín poskytnuté z Globálneho fondu v roku 2013 na boj proti týmto trom chorobám umožnili antiretrovirálnu (ARV) liečbu viac ako 6,1 mil. ľudí chorých na AIDS, odhalenie a liečbu 11,2 milióna nových prípadov infekčnej tuberkulózy a poskytnutie viac ako 360 miliónov sietí-moskytiér ošetrených insekticídmi rodinám v rámci prevencie malárie. Avšak milióny ľudí sú stále vystavené riziku infekcie.

<sup>8</sup> COM(2013) 92 final, 27.2.2013

<sup>9</sup> [http://europa.eu/rapid/press-release\\_IP-13-852\\_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-852_en.htm)

V reakcii na to oznámila EÚ na konci roka 2013, že zvýši svoje príspevky do Globálneho fondu na 370 mil. EUR na obdobie rokov 2014 – 2016.

### **Európske rozvojové dni**

Rámec na obdobie po roku 2015 a oznámenie s názvom „Dôstojný život pre všetkých“ boli tiež hlavnou témou Európskych rozvojových dní 2013, ktoré sa konali v Bruseli v novembri 2013. Toto každoročné podujatie naďalej spája tvorcov politik, občiansku spoločnosť, výskumné organizácie a súkromný sektor z rozvinutých a rozvojových krajín, aby diskutovali o súčasných najpálčivejších problémoch rozvoja. Ani podujatie, ktoré sa konalo v roku 2013, nebolo výnimkou, pričom priťahlo rekordnú účasť – viac ako 5 500 účastníkov.

#### **Občania EÚ: poskytovanie pomoci rozvojovým krajinám pomáha aj nám**

V osobitnom prieskume Eurobarometer, ktorý sa uskutočnil v súvislosti s Európskymi rozvojovými dňami v Bruseli 26. do 27. novembra, 66 % občanov EÚ súhlasilo s tým, že boj proti chudobe v rozvojových krajinách by mal byť jednou z hlavných priorít EÚ. Takmer sedem z desiatich ľudí (69 %) verí, že pomoc rozvojovým krajinám je prospešná aj pre EÚ a jej občanov.

### **Perspektíva do budúcnosti**

V roku 2014 bude EÚ ešte viac napredovať vo vykonávaní programu zmien a zvýši vplyv rozvojovej spolupráce EÚ.

Hlavné zásady programu zmien budú aj naďalej zohľadňované pri programovaní v rámci nástrojov vonkajšej činnosti a Európskeho rozvojového fondu. Úsilie v rámci programu zmien o posilnenie úlohy súkromného sektora v oblasti dosiahnutia udržateľného a inkluzívneho rastu dostane podobu praktických návrhov vo forme oznámenia Komisie, ktoré bude predložené v prvej polovici roka 2014.

Program zmien obsahuje okrem toho výzvu, aby EÚ prešla na prístup založený na právach tak, aby ľudské práva a správa vecí verejných boli zohľadnené ako priaznivé podmienky umožňujúce dosiahnuť pokrok, rozvoj a posilniť postavenie ľudí. Preto sa Komisia bude usilovať systematicky začleniť zásady a normy týkajúce sa ľudských práv a ich dodržiavania do celého procesu rozvoja.

V roku 2014 sa bude práca naďalej zameriavať na zvyšovanie efektívnosti a účinnosti rozvojovej spolupráce prostredníctvom lepšej koordinácie, súdržnosti politik a zodpovednosti. V tejto súvislosti bude dokončený rámec výsledkov EÚ a pokročí sa v oblasti procesu spoločného programovania EÚ.

Európska únia a jej členské štáty sa budú aj naďalej usilovať o dosiahnutie všetkých miléniových rozvojových cieľov pred uplynutím termínu na ich splnenie, ktorým je rok 2015, a budú aj naďalej zohrávať konštruktívnu úlohu v globálnom procese vytvárania rámca pre obdobie po roku 2015 s cieľom umožniť dosahovanie ďalšieho pokroku.

Vo všeobecnosti bude rok 2015 kľúčovým rokom pre oblasť rozvoja. Uznávajúc túto skutočnosť pracovali Parlament a Rada na konci roka 2013 na prijatí rozhodnutia o vyhlásení roka 2015 za „Európsky rok rozvoja“. Bola by to ideálna príležitosť pre Európsku úniu

informovať svojich občanov o pridanej hodnote rozvojovej spolupráce EÚ a prezentovať výsledky, ktoré EÚ už dosiahla. Môže sa takto to takisto zdôrazniť jedinečná schopnosť EÚ využiť kombinovanú silu členských štátov v boji proti chudobe a pri presadzovaní rozvoja, mieru a prosperity na celom svete so zámerom dosiahnuť ešte viac v budúcnosti.